

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły i placówki oświatowej w Reformie26. Kompas Jutra od Profilu absolwenta i absolwentki do codziennej praktyki szkoły

SCENARIUSZ SZKOLENIA DLA RADY PEDAGOGICZNEJ

Autorki: prof. dr hab. Inetta Nowosad, dr hab. Aleksandra Tłuściak-Deliowska

Treści programowe

Na realizację szkolenia należy przewidzieć około 75–90 minut. W wersji rozszerzonej, obejmującej jedną z proponowanych aktywności warsztatowych, czas spotkania można wydłużyć do około 100–120 minut.

Cele szkolenia

- przedstawienie najważniejszych założeń Reformy26 oraz ich znaczenia dla pracy dydaktycznej, wychowawczej i profilaktycznej szkoły;
- wyjaśnienie roli Profilu absolwenta i absolwentki jako wspólnego punktu odniesienia dla działań całej społeczności szkolnej;
- ukazanie programu wychowawczo-profilaktycznego jako narzędzia wspierającego rozwój uczniów i porządkującego codzienną pracę szkoły;
- uporządkowanie sposobu aktualizacji programu wychowawczo-profilaktycznego na podstawie diagnozy potrzeb uczniów i specyfiki szkoły;
- zwrócenie uwagi na znaczenie współpracy nauczycieli, wychowawców, specjalistów, dyrekcji, uczniów i rodziców w planowaniu oraz realizacji działań;
- zainicjowanie refleksji nad tym, które działania szkoły warto kontynuować, które wymagają modyfikacji, a jakie obszary powinny zostać uwzględnione w dalszym planowaniu.

Proponowany przebieg szkolenia

1

Otwarcie szkolenia i wprowadzenie

– około 5 minut

Prowadzący przedstawia temat i cele szkolenia.

2

Prezentacja główna

– około 40–50 minut

Prowadzący przedstawia przygotowaną prezentację „Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły i placówki oświatowej w Reformie26. Kompas Jutra. Od Profilu absolwenta i absolwentki do codziennej praktyki szkoły”.

Treści do przekazania zostały zawarte w prezentacji oraz materiale stanowiącym jej rozwinięcie. Obejmują one w szczególności:

- uwarunkowania zmian zachodzących we współczesnej edukacji;
- założenia Profilu absolwenta i absolwentki oraz znaczenie wiedzy, kompetencji, wartości, sprawczości i dobrostanu;
- wychowawczy wymiar codziennej pracy nauczyciela i znaczenie kultury szkoły;
- program wychowawczo-profilaktyczny jako strategię rozwoju uczniów i szkoły;
- dostosowanie działań do potrzeb rozwojowych uczniów oraz znaczenie spójności oddziaływań;
- rolę metod aktywizujących, doświadczenia, refleksji i informacji zwrotnej w rozwijaniu kompetencji uczniów;
- współczesne rozumienie profilaktyki szkolnej, czynników ryzyka i czynników chroniących;
- znaczenie diagnozy, monitorowania i ewaluacji w aktualizacji programu;
- odpowiedzialność całej rady pedagogicznej za realizację wspólnie przyjętych celów.

3**Dyskusja po prezentacji**

– około 15–20 minut

Po prezentacji prowadzący zaprasza uczestników do rozmowy odnoszącej przedstawione założenia do doświadczeń i specyfiki konkretnej szkoły. Dyskusję mogą ukierunkować następujące pytania:

- Które z przedstawionych założeń są już widoczne w codziennej praktyce naszej szkoły?
- Które elementy wymagają dalszego namysłu lub wspólnego uzgodnienia?
- Jakie zmiany w funkcjonowaniu uczniów dostrzegamy w ostatnich latach?
- Jakimi danymi dysponujemy, rozpoznając potrzeby uczniów, a jakich informacji nadal nam brakuje?
- Czy obecny program wychowawczo-profilaktyczny odpowiada na rzeczywiste potrzeby naszej społeczności szkolnej?
- Które dotychczasowe działania przynoszą zauważalne efekty i warto je kontynuować?
- Które działania mają przede wszystkim charakter jednorazowy lub formalny i wymagają przemyślenia?
- Jakie obszary powinny zostać potraktowane priorytetowo podczas najbliższej aktualizacji programu?
- W jaki sposób można lepiej powiązać działania wychowawcze i profilaktyczne z codzienną pracą dydaktyczną?
- Jakiego rodzaju współpraca między nauczycielami, wychowawcami, specjalistami i dyrekcją byłaby najbardziej użyteczna?
- Jak w diagnozie i planowaniu działań uwzględniać perspektywę uczniów i rodziców?
- Po czym będziemy mogli poznać, że podjęte działania przyniosły oczekiwane efekty?

Prowadzący może zapisywać najważniejsze wnioski, zwłaszcza te, które odnoszą się do potrzeb uczniów, mocnych stron szkoły, obszarów wymagających pogłębionej diagnozy oraz kierunków aktualizacji programu. Nie jest konieczne rozstrzyganie wszystkich kwestii podczas

jednego spotkania. Zebrane głosy mogą stanowić materiał do dalszej pracy zespołu odpowiedzialnego za przygotowanie lub aktualizację programu wychowawczo-profilaktycznego.

4

Podsumowanie i zakończenie

– około 5 minut

Prowadzący przypomina najważniejsze przesłanie szkolenia:

Program wychowawczo-profilaktyczny powinien porządkować wspólne cele szkoły, wynikać z rzetelnej diagnozy oraz znajdować odzwierciedlenie w codziennych praktykach nauczycieli, relacjach i kulturze organizacyjnej szkoły.

Na zakończenie uczestnicy mogą zostać poproszeni o krótkie wskazanie:

- jednego elementu programu lub praktyki szkoły, który warto zachować i wzmacniać;
- jednego obszaru, który wymaga pogłębionej diagnozy lub wspólnego przepracowania;
- jednego zagadnienia, które powinno zostać uwzględnione podczas najbliższej aktualizacji programu.

Rezultat szkolenia

Zakładanym rezultatem szkolenia jest rozumienie roli programu wychowawczo-profilaktycznego w realizacji Profilu absolwenta i absolwentki, uporządkowanie sposobu diagnozowania potrzeb uczniów oraz zainicjowanie wspólnej refleksji nad kierunkami aktualizacji programu i planowaniem działań całej szkoły. Zebrane podczas dyskusji wnioski mogą zostać wykorzystane przez dyrekcję i właściwy zespół w dalszych pracach nad programem.

Materiały pomocnicze

Do przeprowadzenia szkolenia można wykorzystać:

- prezentację multimedialną „Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły i placówki oświatowej w Reformie26. Kompas Jutra. Od Profilu absolwenta i absolwentki do codziennej praktyki szkoły”;
- materiał opisowy rozwijający treści prezentacji;
- aktualny program wychowawczo-profilaktyczny szkoły;
- dostępne wyniki diagnozy potrzeb uczniów, monitorowania i ewaluacji dotychczasowych działań;
- komputer, projektor i ekran;
- tablicę, arkusz papieru lub dokument elektroniczny do zapisywania najważniejszych wniosków.

Propozycje aktywności i pytań do dyskusji

W zależności od czasu przeznaczanego na szkolenie, liczebności rady pedagogicznej oraz charakteru spotkania prowadzący może wybrać jedną z poniższych form pracy. Aktywności mają charakter fakultatywny i mogą zostać wykorzystane zarówno podczas prezentacji, jak i po jej zakończeniu.

Wariant 1. Dyskusja całej rady pedagogicznej

Prowadzący zaprasza uczestników do wspólnej rozmowy odnoszącej przedstawione treści do specyfiki szkoły. Dyskusję mogą ukierunkować następujące pytania:

- Które z przedstawionych założeń są już widoczne w codziennej praktyce naszej szkoły?
- Które elementy Profilu absolwenta i absolwentki wymagają bardziej świadomego i spójnego rozwijania?
- Jakie potrzeby uczniów są obecnie najlepiej rozpoznane, a które wymagają pogłębionej diagnozy?
- Na jakich danych opieramy ocenę potrzeb uczniów i skuteczności dotychczasowych działań?

- Które działania wychowawcze i profilaktyczne warto kontynuować, ponieważ odpowiadają na rzeczywiste potrzeby uczniów?
- Które działania mają charakter jednorazowy lub rutynowy i wymagają ponownego przemyślenia?
- W jaki sposób można zwiększyć spójność działań podejmowanych przez wychowawców, nauczycieli przedmiotowych, specjalistów i dyrekcję?
- Jakie priorytety powinny zostać uwzględnione podczas najbliższej aktualizacji programu wychowawczo-profilaktycznego?

Wnioski z dyskusji mogą zostać zapisane na tablicy lub arkuszu i wykorzystane podczas dalszych prac nad programem.

Wariant 2. Krótka rozmowa w parach lub małych zespołach

Po zakończeniu wybranej części prezentacji uczestnicy mogą przez kilka minut porozmawiać w parach lub małych zespołach. Taka forma pozwala na swobodną wymianę doświadczeń i włączenie do rozmowy większej liczby osób.

Można zaproponować jedno lub dwa pytania:

- Po czym w codziennym funkcjonowaniu uczniów poznajemy, że program wychowawczo-profilaktyczny rzeczywiście przynosi efekty?
- Jakie praktyki stosowane podczas lekcji lub w pracy wychowawczej szczególnie wspierają odpowiedzialność, współpracę, sprawczość i dobrostan uczniów?
- Jakie zmiany w funkcjonowaniu dzieci i młodzieży obserwujemy w ostatnich latach?
- Jakich informacji brakuje nam obecnie, aby trafnie określić priorytety programu?
- Który obszar pracy szkoły wymaga obecnie większej koordynacji działań całego zespołu?

Po rozmowie prowadzący może poprosić o przedstawienie kilku najważniejszych spostrzeżeń bez konieczności szczegółowego relacjonowania pracy każdej pary lub grupy.

Wariant 3. Praca nad diagnozą potrzeb uczniów

Jeżeli szkolenie jest elementem przygotowania lub aktualizacji programu wychowawczo-profilaktycznego, uczestnicy mogą uporządkować posiadaną wiedzę dotyczącą sytuacji uczniów.

Praca może koncentrować się wokół czterech pytań:

1. Co już wiemy o potrzebach i funkcjonowaniu uczniów?
2. Na jakich danych i obserwacjach opieramy te wnioski?
3. Jakich informacji jeszcze nam brakuje?
4. Jakie zasoby i czynniki chroniące są mocną stroną szkoły?

Uczestnicy mogą odwoływać się między innymi do obserwacji nauczycieli, rozmów z uczniami i rodzicami, wyników ankiet, frekwencji, sytuacji wychowawczych, zgłoszeń kierowanych do specjalistów, wyników ewaluacji oraz doświadczeń samorządu uczniowskiego.

Rezultatem tej aktywności nie musi być pełna diagnoza, wystarczy uporządkowanie posiadanych informacji i wskazanie obszarów wymagających dalszego rozpoznania.

Wariant 4. Praca z kartą planowania działania (karta jako załącznik)

W przypadku dłuższego szkolenia lub spotkania bezpośrednio poprzedzającego aktualizację programu można wykorzystać krótką kartę planowania. Uczestnicy wybierają jeden z rozpoznanych obszarów i określają:

- rozpoznaną potrzebę lub zasób;
- cel rozwojowy;
- oczekiwany efekt w funkcjonowaniu uczniów;
- proponowane działania;
- osoby lub zespoły odpowiedzialne;
- sposób monitorowania efektów.

Praca z kartą może odbywać się w zespołach przedmiotowych, wychowawczych albo w grupach zróżnicowanych pod względem pełnionych funkcji. Jej celem jest przejście od ogólnie sformułowanego problemu do realistycznego i wspólnie zaplanowanego działania.

Wariant 5. Indywidualna refleksja końcowa

Jeżeli czas spotkania jest ograniczony, uczestnicy mogą na zakończenie odpowiedzieć pisemnie na jedno lub dwa pytania:

- Co z przedstawionych treści jest szczególnie istotne dla pracy naszej szkoły?
- Co warto zachować w dotychczasowym programie?
- Co wymaga zmiany lub lepszego skoordynowania?
- Jaki powinien być pierwszy krok w dalszych pracach nad programem?

Odpowiedzi mogą zostać zebrane anonimowo na kartach albo za pomocą formularza elektronicznego i wykorzystane przez zespół opracowujący aktualizację programu.

Prowadzący nie musi wykorzystywać wszystkich przedstawionych wariantów. W szkoleniu trwającym około godziny wystarczająca może być krótka rozmowa w parach oraz dyskusja całej rady. Przy dłuższym spotkaniu można uzupełnić je pracą nad diagnozą lub kartą planowania działania.